

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен „Доктор“, в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.6. „Спорт“ на тема:

МОДЕЛ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ФУТБОЛНА АКАДЕМИЯ

Автор: Антонио Валериев Великов

Рецензент: проф. Даниела Дашева, ДН

АКТУАЛНОСТ НА ПРОБЛЕМАТИКАТА И АНАЛИЗ НА СТРУКТУРАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Проблематиката на дисертационния труд е актуална и много съвременна.

Футболната академия е организационна спортна програма, управлявана от професионален футболен клуб или от независима организация, насочена към идентифициране, обучение и развитие на талантиливи млади играчи с цел техните бъдещи участия в основния отбор. В повечето успешни футболни страни и клубове в Европа има изградени футболни академии – Германия, Испания, Франция, Италия, Нидерландия и други. У нас само отборите на Лудогорец, Левски и ЦСКА имат създадени, но не добре функциониращи футболни академии. Този факт поставя открит въпроса за развитието на детско-юношеския футбол у нас и пътя, който той ще следва.

Изследователската теза предполага именно, че чрез прилагане на единен модел за управление на футболна академия може да се осигури по-висока ефективност на функционирането и спортните резултати.

Дисертационният труд включва 129 страници, включително ползвана литература и приложения, и в този си обем е добре балансиран и прилежно структуриран.

Обектът и предметът на дисертационното изследване са определени конкретно и са формулирани пет изследователски задачи, потвърдени на страниците на трета глава.

Основната цел на изследването е насочена към подобряване на качеството на управлението на футболните академии чрез разработване и внедряване на единен управленски модел.

Участниците в изследването са 8 български футболни клуба и 110 треньори.

Използвани са шест изследователски метода.

В първа глава е направен подробен преглед на някои от водещите футболни академии в Европа и на Балканите, както и на съществуващите български такива на базата на 100 литературни, документални и интернет източници. Сполучливо са представени проблемите на управлението и лидерството във футбола, както и управлението на футболната система у нас. Засегнати са и въпроси като учредяване на клуб като сдружение с нестопанска цел, функции и механизъм на работа на футболните академии. Логично в края на тази глава е определена работната хипотеза на изследването.

Втората глава е стандартна за такъв вид научни разработки и включва цел, задачи, методика и организация на изследването. Използвани са шест основни изследователски метода. Добро впечатление прави разработената анкетна карта за треньорите, която дава отговори на важни въпроси, като подготовката на треньорите, качеството на материалната база, ангажираността, планирането и контролът на тренировъчния процес, заплащането. Разработен е и набор от въпроси за интервю, насочени към

управлението на футболни академии, проведено със специалисти. Също така е уместно използваният метод на моделиране и методът на „case study“ (анализ на случай) за изучаване на натрупания предишен опит като отправна точка за нови проучвания. Изследването е проведено в рамките на шест етапа, логически съгласувани.

Третата глава включва анализ на получените резултати от анкетното проучване с треньорите по футбол; на получените резултати от интервю с експерти в управлението на футбола за потвърждаване на разработения модел; SWOT-анализ; модел за управление на футболна академия и указания за прилагане на модела.

Интересна е идеята за изчисляване на коефициент за оценка на степента на професионализация, изградена чрез бинарно кодиране на определени индикатори. Резултатите от индексирането показват, че клубовете на интервюираните експерти получават средна стойност 2,3 от възможна най-висока оценка 5 (известни са 5 критерия). Респективно, нивата на професионализация са под средните и варират от ниска до средна. Стойностите са в диапазона между 17 и 50%. Информацията е подходящо онагледена чрез таблици и графики.

Впечатление прави и реализираният SWOT анализ.

ОЦЕНКА НА ПОЛУЧЕНИТЕ НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ.

Настоящият дисертационен труд е първото по рода си теоретико-приложно изследване на управлението и функционирането на футболните академии за селекция и подготовка на бъдещите футболни таланти у нас. В тази връзка трудът е оригинален и иновативен.

В потвърждение на гореказаното са и получените научно-приложни приноси, както следва:

1. Предлага се актуална информация за водещи футболни академии в Европа и на Балканите, които могат да служат като надежден модел за създаването и функционирането на такива в Република България.
2. Предоставена е нова информация за качеството на работата с подрастващите и управлението на футболните школи и академии у нас.
3. Установено е, че по-голяма част от треньорите не работят по единна методика в клубовете си. Изграждането на такава методика е ключов фактор за успех в спорта, в частност във футбола.
4. Разработен е модел на управление и функциониране на футболна академия, както и са представени указания за неговото прилагане.
5. Предлага се в системата на българския футбол да съществува категоризация на детско-юношеския футбол. Според такава категоризация държавни средства ще постъпват само в клубовете, които са изпълнили определени критерии.

Дефинираните в края на дисертационния труд изводи обективно отразяват извършената от докторанта изследователска и аналитична работа. Те са добре формулирани и придават завършен вид на дисертационния труд. Подходящи за спортно-педагогическата практика са изведените три основни препоръки. Те могат да послужат като отправна точка за оптимизиране на тренировъчния и състезателния процес на млади футболисти.

Авторефератът отразява основното съдържание на дисертационния труд и е разработен съобразно възприетите стандарти.

Представени са три публикации в съавторство, свързани с дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Несъмнено предложената научна разработка е актуална и има научна и преди всичко приложна стойност. Тя е самостоятелна разработка на докторанта. Това ми дава основание убедено да предложа на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научната степен „ДОКТОР” на Антонио Валериев Великов в област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.6 Спорт, докторска програма – Теория и методология на спортната наука.

София, 17.02.2026

Проф. Даниела Дашева, ДН

REVIEW

of a dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor", in the field of higher education, 7. "Healthcare and Sport", professional direction 7.6. "Sport" on the topic:

FOOTBALL ACADEMY MANAGEMENT MODEL

Author: Antonio Valeriev Velikov

Reviewer: Prof. Daniela Dasheva, DSc.

RELEVANCE OF THE PROBLEM AND ANALYSIS OF THE STRUCTURE OF THE DISSERTATION.

The dissertation's issues are relevant and very contemporary.

A football academy is a sports programme managed by a professional football club or an independent organisation, aimed at identifying, training, and developing talented young players for progression to the first team. In most successful football countries and clubs in Europe, including Germany, Spain, France, Italy, and the Netherlands, football academies are common. In our country, only the teams of Ludogorets, Levski and CSKA have established football academies, but they are not functioning well. This raises an open question about the development of children's and youth football in our country and the path it will follow.

The research thesis suggests that implementing a unified model for managing a football academy can enhance operational efficiency and improve sporting outcomes.

The dissertation comprises 129 pages, including the literature and applications used, and is well balanced and carefully structured.

The object and subject of the dissertation research are clearly defined, and five research tasks are formulated and confirmed in the third chapter.

The primary objective of the study is to improve the quality of football academy management by developing and implementing a unified management model.

The study comprises 8 Bulgarian football clubs and 110 coaches.

Six research methods were used.

The first chapter provides a detailed review of leading football academies in Europe and the Balkans, as well as existing Bulgarian academies, based on 100 literary, documentary, and internet sources. The problems of management and leadership in football, as well as the management of the football system in our country, are clearly presented. Issues such as establishing a club as a non-profit association and the functions and operational mechanisms of football academies are also addressed. At the end of this chapter, the study's working hypothesis is logically defined. The second chapter is standard for this type of scientific research and includes the study's objectives, tasks, methodology, and organisation. Six primary research methods were used. The questionnaire developed for coaches

makes a favourable impression. It addresses key questions, including coach preparation, the quality of the training materials, commitment, the planning and control of the training process, and remuneration. A set of interview questions for the management of football academies, administered to specialists, has also been developed. The modelling and case study methods were also appropriately used to build on accumulated prior experience as a starting point for new studies. The study was conducted within six logically coherent stages.

The third chapter presents an analysis of questionnaire results from football coaches, interview data from experts in football management to validate the developed model, a SWOT analysis, a model for managing a football academy, and instructions for its application.

The idea of deriving a coefficient to assess the degree of professionalisation, based on binary coding of specific indicators, is interesting. The indexing results indicate that the clubs of the interviewed experts have an average score of 2.3 out of a possible 5 (based on 5 criteria). Accordingly, the levels of professionalisation are below average, falling within the low-to-medium range. The values range from 17% to 50%. The information is appropriately illustrated through tables and graphs.

Also, the positive impression of the proposed SWOT analysis.

EVALUATION OF THE OBTAINED SCIENTIFIC AND APPLIED RESULTS.

This dissertation is the first of its kind, presenting both theoretical and applied research on the management and operation of football academies for the selection and preparation of future football talent in our country. In this regard, the work is original and innovative.

In confirmation of the above, the scientific and applied contributions received are as follows:

1. Information is provided on leading football academies in Europe and the Balkans, which can serve as a reliable model for establishing and operating such academies in the Republic of Bulgaria.
2. New information is provided on the quality of work with adolescents and on the management of football schools and academies in our country.
3. It has been established that the majority of coaches do not follow a single methodology within their clubs. The development of such a methodology is a key factor in sports, particularly in football.

4. A model has been developed for the management and operation of a football academy, and implementation instructions are provided.

5. It is proposed that the Bulgarian football system should categorise children's and youth football. Under this categorisation, state funds will be allocated only to clubs that meet specified criteria.

The conclusions at the end of the dissertation objectively reflect the research and analytical work carried out by the doctoral student. They are well formulated and give the dissertation a complete look. The three main recommendations are suitable for sports and pedagogical practice and can serve as a starting point for optimising the training and competition processes for young football players.

The abstract reflects the dissertation's main content and is prepared in line with accepted standards.

3 publications, co-authored and related to the dissertation, are presented.

CONCLUSION

The proposed scientific work is undoubtedly up to date and has scientific and, above all, applied value. It is the doctoral student's independent development. This gives me reason to confidently propose to the esteemed members of the scientific jury that the educational and scientific degree "DOCTOR" be awarded to Antonio Valeriev Velikov in the field of higher education: 7. Health and Sports, professional field 7.6 Sports, doctoral programme - Theory and methodology of sports science.

Sofia, 17.02.2026

Full Prof. Daniela Dasheva, DSc.